

Maria VASILIEV

doctor, conferențiar universitar, UTM

CONSEPT – un proiect orientat spre formarea competențelor profesionale

Proiectul **CONSEPT** (**C**onsolidarea **S**istemului de **E**ducație **P**rofesional-**T**ehnică), susținut și finanțat de Fundația LED (Servicii de Dezvoltare din Liechtenstein), a demarat în republica noastră în anul 2007: evenimentul de lansare constituindu-l semnarea unui acord de colaborare între Centrul de Formare Continuă din cadrul Universității Tehnice din Moldova (UTM) și Fundația LED privind pregătirea unui grup de formatori dintre cadrele didactice ale UTM. În anul 2008, proiectul ia amploare, între Fundația LED și Ministerul Educației fiind încheiat un acord de colaborare, urmat de selectarea partenerilor pentru realizarea obiectivelor pe cele trei direcții prioritare de activitate: *Planul de dezvoltare a școlii*, *Formarea continuă a cadrelor didactice* și *Procurarea echipamentului*. Centrul Educațional PRO DIDACTICA este implicat în realizarea primului obiectiv – *Planul de dezvoltare al școlii*, iar UTM – în realizarea celui de-al doilea: *Formarea continuă a cadrelor didactice*.

Ne vom referi în continuare la experiența valoroasă obținută pe acest segment, reflectată și în rezultatele înregistrate de instituțiile de învățământ încadrate în proiect: Școala Profesională Florești, Școala Profesională Mărculești, Școala Profesională nr. 1 Cupcini, Școala de Meserii Glodeni, Școala Profesională nr. 1 și Școala Profesională nr. 2 din Cahul, Liceul Profesional nr. 2 și Colegiul de Construcții din Chișinău și, desigur, UTM.

De menționat că proiectul a început cu pregătirea unei echipe de formatori: cadre didactice de la UTM, care au participat la 5 training-uri de înaltă prestață și mare exigență, la următoarele module: *Formarea abilităților* (90 ore), *Predarea cunoștințelor* (90 ore), *Evaluarea rezultatelor școlare* (90 ore), *Elaborarea materialelor didactice vizuale* (90 ore), *Supervizarea* (destinat doar formatorilor și managerilor instituțiilor de învățământ, 45 ore).

În anul 2008, a început procesul de formare a cadrelor didactice și manageriale din instituțiile de învățământ secundar profesional tehnic implicate în proiect. Fiecare

profesor, maistru a beneficiat de 3-4 module, adică de cca 270-360 ore de formare. Conținuturile propuse au avut ca obiective generale: promovarea principiilor învățământului centrat pe necesitățile celor ce învață; promovarea principiilor învățării depline și ale metacogniției, a învățământului orientat spre formarea de competențe.

Astfel, în rezultatul participării cadrelor didactice la training-urile de formare, învățământul profesional secundar a cunoscut schimbări de calitate, cele mai importante producându-se, în opinia noastră, la nivelul resurselor umane. Cadrele didactice au dobândit cunoștințe și abilități care le-a modificat nu numai viziunea, dar și atitudinea față de procesul de învățământ și elevi. Micropredările, care sînt parte componentă a primelor două training-uri, au avut repercusiuni pozitive asupra formării imaginii de sine și a ținutei tuturor formabililor. Pentru mulți, prima experiență de predare însoțită de filmare a avut efectul terapiei de șoc. Majoritatea au menționat că „pentru prima dată s-au văzut dintr-o parte, în exercițiul funcțiunii”. Anume aceste prezentări „pe viu” au fost sursele cele mai valoroase din care s-a învățat, experiența fiecăruia servind drept model. Feedback-ul primit și oferit a avut consecințe amelioratorii nu numai asupra ținutei, imaginii de sine, încrederii în sine, capacității de dominare și control al emoțiilor, dar și asupra metodicii de predare, felului de exprimare.

Formările de care au beneficiat atât directorii, cît și profesorii au contribuit la îmbunătățirea culturii didactice și manageriale a școlilor profesionale, la sporirea nivelului de profesionalism al cadrelor didactice, dar, mai ales, al maiștrilor de instruire practică, în majoritate specialiști competenți, însă fără o pregătire psihopedagogică. La fel, se atestă schimbări simțitoare și la nivelul metodologiei de predare, punîndu-se accent mai mare pe formarea de competențe, spre deosebire de perioada de pînă la training-uri, cînd instruirea avea un caracter preponderent informativ. De asemenea, s-au amplificat abilitățile cadrelor didactice de elaborare și utilizare a materialelor vizuale, de ilustrare a conceptelor predate, dar, cel mai important, a crescut nivelul de conștientizare a necesității utilizării acestora în predare. Putem afirma, în baza opiniilor expuse de participanți, că procesul de învățământ în școala profesională a căpătat culoare, a devenit atractiv și accesibil. Cadrele didactice au înțeles că toți elevii sînt capabili să învețe, doar că au nevoie de timp diferit pentru procesul dat. În acest sens, *Ghidul*

de performanță – un instrument util de învățare deplină, apreciat de actorii implicați – le oferă elevilor șanse reale de a studia și a-și forma competențe în ritm propriu, mai multă independență și siguranță în timpul învățării.

Grație valorificării intense a strategiilor didactice la lecții elevii participă activ în procesul de învățare, iar oferirea unui feedback constructiv contribuie la formarea imaginii de sine pozitive. S-a înregistrat un spor în ceea ce privește interesul pentru activitățile la clasă, în consecință îmbunătățindu-se și rezultatele la învățătură.

Nu putem să nu menționăm și faptul că proiectul CONCEPT are un impact direct asupra procesului de învățămînt din UTM, oferind mari oportunități de dezvoltare a potențialului didactic al Centrului de Formare Continuă (CFC). Echipa de formatori, pregătită de către iscusitul expert internațional dr. Rudolf Batliner, nu numai că aplică noile achiziții în lucrul cu studenții, dar și instruiască cadre didactice de la diferite facultăți. Experiența, cunoștințele noi și strategiile didactice moderne implementate în procesul de învățămînt de către profesorii universitari au repercusiuni la nivel de calitate a predării și de motivare a studenților pentru învățare.

În final, vom preciza că proiectul CONCEPT a susținut și finanțat dotarea cu cele mai performante echipamente și mijloace didactice a două săli de training destinate cursurilor de formare pentru cadrele didactice din școlile din proiect, dar și din celelalte instituții de învățămînt profesional tehnic.

Aducem și pe această cale mulțumirile noastre Fundației LED pentru eforturile depuse întru susținerea și dezvoltarea învățămîntului profesional tehnic; pentru șansa reală de sporire a gradului de competență profesională a cadrelor didactice și, implicit, a viitorilor absolvenți ai instituțiilor de învățămînt profesional tehnic; pentru chibzuința, judiciozitatea și responsabilitatea cu care se fac investițiile în acest segment al sistemului de învățămînt de la noi.

Prezentăm cîteva păreri extrase dintr-un chestionar aplicat celor implicați în proiect, care au răspuns la următoarele întrebări:

1. Ce înseamnă (a însemnat) proiectul CONCEPT pentru dvs.?
2. Ce schimbări s-au produs în activitatea dvs. după participarea la training-urile din cadrul proiectului CONCEPT?

CE SPUN FORMABILII DESPRE PROIECT?

„CONCEPT este un pas important în ceea ce înseamnă predare, relație elev-profesor construită cu multă grijă și întemeiată pe respect. Acesta mi-a insuflat multă încredere și libertate privind organizarea orelor, unde pun accentul pe rezultate, pe calitate. Proiectul este necesar a fi implementat în toate instituțiile de învățămînt

profesional tehnic. Cred că aici am învățat ceea ce ar fi trebuit să învăț pe parcursul celor 10 ani de muncă. Acum știu sigur ce trebuie să predau (concept, principiu sau proces) și, cel mai important, cum să predau ca elevii mei să devină specialiști competenți. Folosirea proiectării 5D mi-a ușurat mult munca de pregătire pentru lecții, iar elevii mei știu ce au de făcut, în multe cazuri lucrînd independent după *Ghidul de performanță*.” (Andrei URSU, Liceul Profesional nr. 2, Chișinău)

„În primul rînd, mi-am schimbat atitudinea față de ceea ce fac, am devenit mai încrezător în forțele proprii, am evoluat profesional foarte mult. Cunosc și aplic metode de predare/evaluare centrate pe elev, ceea ce mă face sigur de eficacitatea lecțiilor și nu-mi creează disconfort în cazul asistenței la ore...” (Veaceslav CREȚU, Școala Profesională Florești)

„CONCEPT a însemnat însușirea de noi cunoștințe și metode de predare-învățare-evaluare; creșterea nivelului profesional, noi performanțe; însușirea noilor programe pentru calculator... Îi mulțumim Fundației LED pentru ajutorul acordat în dotarea instituției cu echipamentul necesar pregătirii specialiștilor calificați.” (Veaceslav GROSU, Colegiul de Construcții, Chișinău)

„Pentru mine, CONCEPT este o mare șansă de a învăța lucruri noi, de a comunica cu colegi de breaslă din alte școli, de a resimți plăcerea de a sta în bancă în calitate de elev. Mi-am schimbat comportamentul și atitudinea față de elevi și, mai ales, față de mine înșami. Mi-am făcut ordine în gânduri, mi-am perfecționat stilul de predare, maniera de lucru cu elevii. Am toată convingerea că avînd studii profesionale, răzbați mai ușor în viață.” (Alina DANDIȘ, Școala Profesională nr.1, Cahul)

CE SPUN CADRELE DIDACTICE DE LA UTM DESPRE PROIECT?

„Proiectul CONCEPT înseamnă foarte mult. Este o atmosferă de lucru plăcută și interesantă. Aflu în permanență lucruri utile, pe care le aplic în procesul de studii. Multe din ele sînt noi, iar cele cunoscute sînt precizate detaliat. Acumulez o experiență necesară. La asemenea cursuri ar trebui să participe cît mai multe cadre didactice. După training-urile din acest proiect, am realizat că majoritatea studenților sînt capabili de performanțe, doar că au nevoie de o abordare individualizată; am mai multă încredere în ei, ceea ce îi motivează; pun un accent mai mare pe aplicarea cunoștințelor acumulate; practic o mai mare implicare a studenților în timpul orelor de curs.” (Ion DICUSARĂ, lector superior, inginer mecanic, UTM)

„Proiectul CONCEPT reprezintă o șansă utilă și extrem de necesară întru îmbunătățirea și perfecționarea activității de predare-evaluare a cunoștințelor. Datorită acestuia, se creează o altă viziune asupra întregului

proces de învățămînt, pe prim plan plasîndu-se necesitățile studentului, abilitățile sale...” (dr. conf. Rina ȚURCAN, UTM)

„Proiectul CONCEPT a însemnat pentru mine un curs serios de pedagogie. Mi-a plăcut mult atmosfera de lucru, atitudinea formatorilor față de noi. Schimbări în activitatea didactică: utilizez mai des la orele practice lucrul în grup, feedback-ul; perfecționez sistematic itemii de test; în procesul de învățare nu mai pun accent doar pe predarea cunoștințelor.” (dr. conf. Elena RUSU, UTM)

„Proiectul CONCEPT este un demers bine structurat, care oferă posibilitatea îmbunătățirii procesului de învățămînt, punînd la bază cunoștințe temeinice, aptitudini, abilități... Am început să aplic metodele de predare studiate. Ca urmare, studenții au devenit mai interesați de curs, fapt ce a condus la sporirea frecvenței la ore...” (dr. conf. interim. Natalia SUHODOL, UTM)

CE SPUN FORMATORII DESPRE PROIECT?

„În 5 ani de universitate am studiat mai puțină pedagogie decît pe parcursul celor cîteva training-uri desfășurate în cadrul proiectului CONCEPT. Am o cu totul altă viziune asupra evaluării studenților. Mi-am schimbat comportamentul în sala de studii: mișcărilor, gesturile, ținuta la tablă etc.” (dr. conf. Vitalie CHISTOL, UTM)

„CONCEPT a însemnat instruire și formare la nivelul standardelor europene... Am obținut o experiență valoroasă în utilizarea strategiilor și tehnicilor noi de predare și învățare; abilități în elaborarea materialelor de

vizualizare eficientă.” (Elena GUȚU, inginer tehnologia confecțiilor)

„Consider că am avut mare noroc de a participa la acest proiect și de a-l avea în calitate de formator pe Rudolf BATLINER. Acum am cerințe și așteptări mai mari față de mine și discipolii mei. Chiar dacă uneori am emoții, știu că pot să fac ceea ce îmi propun, deoarece în cadrul Proiectului, inițial în calitate de formabil, apoi de formator, am învățat cum să fac lucrurile bine, am învățat cum să-mi domin emoțiile și să fiu mai eficientă în predare.” (Olga ALCAZ, lector superior, inginer, tehnologia confecțiilor, UTM)

„Participarea în proiect a fost o experiență valoroasă, care m-a ajutat să revăd atît conținutul cursului, cît și metodică predării lui; să pun un accent mai mare pe vizualizarea conceptelor abordate, pe implicarea studentului în procesul de învățare. Am descoperit că în curriculumul la pedagogie, chiar și la facultățile de profil, lipsesc subiecte de mare importanță în pregătirea cadrului didactic: strategiile de formare la elevi/studenți a competenței de a învăța să înveți; utilizarea tablei, a scrisului; elaborarea materialelor didactice ilustrative și prezentarea lor la tabla tradițională și la tabla cu ace (pinboard)... Nu mai puțin utile au fost (și rămîn a fi) conținuturile training-ului *Evaluarea rezultatelor școlare*, îndeosebi procedura de sporire a validității și credibilității itemilor de test. Fiecare training ne-a oferit șanse reale de creștere a măiestriei pedagogice, a permis completarea „valizei profesionale” cu noi și valoroase achiziții.” (dr. conf. Maria VASILIEV)